

JAARVERSLAG EXAMENCOMMISSIE

**INSTITUUT VOOR ENGINEERING EN
APPLIED SCIENCE**

STUDIEJAAR 2019-2020

Instituut

Engineering en Applied Science

Naam voorzitter Examencommissie

Servaas van der Horst

Datum

17 december 2020

Status

Definitief

VERSIEBEHEER

Versienummer	Status en wijzigingen	Datum
0.1	Eerste ronde invullingen, in rood de teksten die iig aangevuld moeten	19-10-2020
0.2	Aanvullen van Shangho en Jos verwerkt	29-10-2020
0.3	Alle verslagen Toetscommissies verwerkt	12-11-2020
0.4	Opmerkingen voorzitters TC's verwerkt	25-11-2020
0.5	Opmerkingen Sevenhuijsen verwerkt	16-12-2020
1.0	Definitieve tekst, opmaak, bijlagen	17-12-2020

INHOUDSOPGAVE

1.	Voorwoord	5
2.	Faciliteiten, samenstelling en werkwijze examencommissie	6
2.1.	Faciliteiten van examencommissieleden en vergaderingen	6
2.2.	Samenstelling examencommissie	6
2.3.	Overleg met directie inzake de faciliteiten en uitkomst	6
2.4.	Mogelijkheid om onafhankelijk te functioneren	6
2.5.	Trends en/of aandachtspunten	7
3.	Borgen kwaliteit van tentamens	8
3.1.	Verrichte activiteiten door examencommissie om kwaliteit van toetsen te borgen	8
3.2.	Verrichte activiteiten door toetscommissie om kwaliteit van toetsen te borgen	8
3.3.	Oordeel examencommissie over borgende activiteiten toetscommissie	9
3.4.	Uitgebrachte adviezen en opvolging	10
3.5.	Trends en/of aandachtspunten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.	Onderzoek naar gerealiseerde leerresultaten (voorheen eindkwalificaties)	12
4.1.	Werkwijze en bevindingen examencommissie bij toetsen eindkwalificaties zoals beschreven in de OER	12
4.2.	Externe validering	13
4.3.	Uitgebrachte adviezen en opvolging	14
4.4.	Trends en/of aandachtspunten	14
5.	Richtlijnen en aanwijzingen om uitslagen tentamens te beoordelen en vast te stellen	15
5.1.	Afgegeven richtlijnen en aanwijzingen	15
5.2.	Uitkomsten/bevindingen bij de toepassing van die richtlijnen	15
5.3.	Trends en/of aandachtspunten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.	Vrijstellingenbeleid	17
6.1.	Aantal vrijstellingen	17
6.2.	Trends en/of aandachtspunten	17
7.	Gevolgde deskundigheidsbevordering/scholing	18
7.1.	Aard en omvang van de activiteiten (collectief en individueel)	18
7.2.	Deskundigheid inzake beoordelen toetskwaliteit (SKE/BKE-certificaten)	18
7.3.	Trends en/of aandachtspunten	18
8.	Aanwijzing examinatoren	19
8.1.	Benoemingsprocedure en profielschetsen	19
8.2.	Benoeming 'externe' examinatoren	19
8.3.	Trends en/of aandachtspunten.	19
9.	Betrokkenheid bij accreditaties	20
9.1.	Aard van betrokkenheid	20
9.2.	Effecten van betrokkenheid	20

10. Betrokkenheid bij nieuwe onderwijsactiviteiten	21
10.1. Aard van betrokkenheid	21
10.2. Effecten van betrokkenheid	21
11. Beoordeling van programma's KiesOpMaat	22
11.1. Ervaringen bij aanvragen van individuele studenten	22
11.2. Ervaringen bij verzoeken om toestemming minors bij andere instellingen	22
12. Verstrekte getuigschriften	23
12.1. Aantal verstrekte getuigschriften	23
12.2. Trends en/of aandachtspunten	23
13. Fraude en preventie	24
13.1. Geconstateerde fraude en onregelmatigheden bij toetsen	24
13.2. Praktijken op het gebied van fraude door studenten	24
13.3. Sancties en preventiemaatregelen n.a.v. fraude door studenten	24
13.4. Praktijken op het gebied van fraude door examinatoren	24
13.5. Sancties en preventiemaatregelen n.a.v. fraude door examinatoren	24
13.6. Trends en/of aandachtspunten	24
14. Toetsgerelateerde klachten	25
14.1. Aantal toetsgerelateerde klachten en aantal gegrond	25
14.2. Trends en/of aandachtspunten	25
15. Hoorzittingen examencommissie	26
15.1. Aantal hoorzittingen	26
15.2. Trends en/of aandachtspunten	26
16. Aantal beroepszaken CBE	27
16.1. Aantal beroepszaken bij CBE hoorzittingen en aantal gegrond	27
16.2. Trends en/of aandachtspunten	27
17. Overige aangelegenheden	28
18. Bijlagen	29
18.1. Kwantitatieve gegevens	29
18.2. Mandaten aan de toetscommissie(s) met bijgewerkte P&C-cyclus	31

1. Voorwoord

Afgelopen schooljaar was het jaar van corona. Half maart 2020 werd Hogeschool Rotterdam in een weekeinde van een fysieke ontmoetingsplek een digitale gemeenschap.

De examencommissie stond voor de opgave ervoor te zorgen dat de waarde van de toetsen en diploma's boven elke twijfel verheven bleven, terwijl studenten en docenten elkaar alleen maar via computers konden treffen en beoordelen.

Examencommissie EAS heeft er toen voor gekozen een stringente lijst van voorwaarden op te stellen waaraan elke toets vanaf dat moment moest voldoen.

Was de examencommissie EAS in 2019-2020 *in control*?

Als het om de borging van het eindniveau gaat: volmondig ja. Het opleidingsniveau van docenten is (extreem) hoog, bij de benoeming van examinatoren is de examencommissie zeer kritisch, de toetscommissies zijn over het algemeen op sterkte en functioneren naar behoren. De twee visitaties verleden jaar zijn probleemloos doorlopen. De bijgewoonde afstudeerassessments verlopen naar tevredenheid. Alle opleidingen organiseren kalibratiesessies. De examencommissie zelf is ervaren en de leden zijn ruim voorzien van de juiste kwalificaties.

Maar op onderdelen moet het beter. De samenwerking tussen toetscommissies en examencommissie was ontoereikend toen corona uitbrak. Waar opleidingen en examencommissie samen vol energie kwamen tot een nieuw toetsprogramma vanaf april 2020, was controle op en bijstelling van dit nieuwe programma niet goed geregeld. In hoofdstuk 3 verantwoorden we ons handelen en kondigen we een nieuwe manier van samenwerking met de toetscommissies aan.

Ander punt van zorg is het geringe aantal bijgewoonde afstudeerzittingen. Hoewel er bij geen enkele zitting twijfels ontstonden over de borging van het eindniveau, vindt de commissie de steekproef te gering van omvang. In hoofdstuk 4 geven we onze nieuwe manier van werken.

Over dit verslag. Het is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de huidige (interim)voorzitter. De voorzitter van de examencommissie tijdens het verslagjaar, heeft Hogeschool Rotterdam verlaten en niet meegewerkt aan dit jaarverslag.

2. Faciliteiten, samenstelling en werkwijze examencommissie

2.1. Faciliteiten van examencommissieleden en vergaderingen

De examencommissie EAS bestond afgelopen jaar uit acht leden die het hele collegejaar actief waren. Daarnaast zijn er in respectievelijk januari en juni twee leden tussentijds benoemd. Alle acht opleidingen van het instituut waren gedurende het hele collegejaar vertegenwoordigd in de commissie, behalve Automotive. Naast de vertegenwoordigers had de commissie een voorzitter (0,8fte) en een vice-voorzitter (van een ander instituut, 0,1 fte).

De commissie vergaderde om de week plenair, en elke week in klein verband, het dagelijks bestuur. Tot maart waren dat vergaderingen op school, daarna via Teams.

De vertegenwoordigers hadden een aanstelling van 0,1fte. Dat is gezien de ruime ervaring van de commissie, net voldoende.

Elke laatste vergadering van de maand was de diplomavergadering. Daarin worden propedeutische en bachelordiploma's gecontroleerd en afgeroepen.

2.2. Samenstelling examencommissie

De commissie bestond in 2019-2020 uit de volgende leden:

Naam	Taakomvang (FTE)	Lid sinds	Herbenoeming 2020
Esther Appeldoorn (BML)	0,1	Juni 2020	herbenoeming
Joris Berding (CHM)	0,1	September 2015	
Peter Cambier (TB)	0,1	Juni 2018	herbenoeming
Tijmen van Eijck (ELE)	0,1	September 2016	herbenoeming
John Janssen (ATE)	0,1	Januari 2020	herbenoeming
Bastiaan Kruijt (MTG)	0,1	September 2016	herbenoeming
Tijmen van Ravesteijn	0,15	September 2016	
Brigitte Spaans (IPO)	0,1	September 2015	herbenoeming
Tijl van Straten (VZ)	0,8	September 2019	
Egbert Tonkens (Vice VZ)	0,1	September 2018	
Jos Veldscholte	0,05	September 2015	Speciaal mandaat
Totaal (volledig jaar)	1,6		

2.3. Overleg met directie inzake de faciliteiten en uitkomst

De voorzitter examencommissie heeft in de regel om de week contact gehad met de directeur van het instituut. Tot maart op school, daarna via videobellen in Teams. Van ieder overleg heeft de voorzitter een verslag gemaakt.

De aanwijzingen van de commissie zijn naar tevredenheid door de directie opgevolgd.

Daarnaast heeft de voorzitter minimaal drie gesprekken gevoerd met al de onderwijsmanagers van het instituut. Van de gesprekken in het kader van de evaluatie van OP3 en OP4 in het licht van COVID-19 zijn er verslagen gemaakt.

2.4. Mogelijkheid om onafhankelijk te functioneren

Voor zover een werknemer onafhankelijk kan functioneren van zijn directleidinggevende, heeft de commissie in vrijheid kunnen handelen. De commissie heeft ervoor gekozen om bijvoorbeeld in fraudezaken altijd te werken met een lid van de commissie dat niet afkomstig is van de opleiding waar de fraudezaak speelt.

De commissie voelt zich ook gesteund door de opstelling van de directeur, die zich zeer bewust is van de in de wet bedoelde scheiding der machten.

2.5. Trends en/of aandachtspunten

Door corona is het werk van de commissie en de samenwerking met directie, onderwijsmanagers en manager bedrijfsvoering radicaal gewijzigd. Alle zekerheden gingen in twee dagen overboord en daarvoor in de plaats moest een nieuwe manier van samenwerken en functioneren ontstaan om tot borging komen.

De examencommissie heeft afgelopen schooljaar een tamelijke strikte juridische benadering gekozen: wat staat er in de wet, wat staat er in de Hogeschoolgids, wat is de jurisprudentie van CBE en CBHO en hoe kunnen we ons daarin bewegen?

3. Borgen kwaliteit van tentamens

3.1. Verrichte activiteiten door examencommissie om kwaliteit van toetsen te borgen

Iedere opleiding heeft een toetscommissie. Dit betekent dat er acht toetscommissies zijn binnen het instituut. Deze vorm is gekozen omdat de opleidingen inhoudelijk verschillend zijn en dat de leden vanuit de opleiding hier het meest effectief en efficiënt zorg kunnen dragen voor kwaliteitsborging van de toetsen. De toetscommissies zijn gemandateerd vanuit de examencommissie voor kwaliteitsborging van de toetsen. De examencommissie heeft jaarlijks een 'borgingscheckgesprek' met iedere toetscommissie. Daarnaast is er een officieel tussentijds overleg met alle voorzitters van de toetscommissies, waarin eventuele knelpunten en ervaringen worden besproken. Tenslotte wordt de toetscommissie ingeschakeld als de examencommissie een klacht ontvangt van een student over de kwaliteit en/of uitslag van een toets.

Voor de examencommissie zijn de toetscommissies cruciaal voor de borging van toetsen. De honderden toetsen die in het instituut worden afgenomen, zijn niet over de volle breedte te beoordelen door de examencommissie. De deskundigheid, facilitering en 'bescherming' van toetscommissies is herhaaldelijk onderwerp van gesprek geweest tussen de voorzitter examencommissie en de directeur.

Nadat de hogeschool half maart 2020 grotendeels werd gesloten, heeft de examencommissie in april een handleiding geschreven met daarin de eisen waaraan thuis-toetsen moesten voldoen. Opleidingen hebben daarop gereageerd door nieuwe toetsplannen op te stellen.

De examencommissie heeft vervolgens in tweetallen deze toetsplannen beoordeeld en van commentaar voorzien. Na meerdere aanpassingen is de examencommissie uiteindelijk akkoord gegaan met de gewijzigde toetsplannen.

3.2. Verrichte activiteiten door toetscommissie om kwaliteit van toetsen te borgen

Elke toetscommissie heeft een toetsjaarplan. Hierover wordt overleg gevoerd met de examencommissie. Na instemming van de examencommissie gaat de toetscommissie aan de slag conform dit plan.

In het schooljaar 2019-2020 hebben de meeste toetscommissies hun toetsjaarplan aangepast naar aanleiding van de komst van corona.

De toetscommissie van opleiding ATE (Automotive) heeft zich vanaf maart volledig gericht op de omzetting van toetsen op school naar toetsen thuis. Dat de opleiding al vertrouwd was met het programma Möbius heeft bij de omzetting zeer geholpen. Ten tweede heeft de toetscommissie zich intensief beziggehouden met een borgingscheck van afstudeerwerken. Tenslotte heeft de commissie zich gebogen over de assessments van de cursus PR01 en daarover aanbevelingen gedaan aan de opleiding.

De toetscommissie toont zich tevreden maar komt met een groot aantal aanbevelingen richting opleiding en examencommissie.

De toetscommissie van opleiding BiologischMedischLaboratoriumonderwijs is tevreden over de gang van zaken in 2019-2020. Ondanks personele wijzigingen is de commissie op sterkte gebleven. De commissie heeft vooral ná afname toetsen gecontroleerd. De paar *low stake* toetsen in Remindo waarbij fraude niet geheel was uit te sluiten, hebben de uitslag voldaan/niet voldaan gekregen. De commissie roept het management op ervoor te zorgen dat nog meer collega's hun BKE-certificaat

halen.

De toetscommissie van de opleiding Chemie heeft zich na de lockdown in maart gericht op het opstellen van protocollen om ervoor te zorgen dat de vanaf dat moment afgenomen digitale toetsen van niveau bleven. De commissie heeft intensief contact gehad met de modulehouders en is tevreden met de veranderingen in de toetsen. Dat de planning voor de tweede helft van het jaar daarbij is verlaten, vindt de examencommissie te verdedigen. De commissie constateert een hoge werkdruk. De commissie spreekt haar verbazing uit over het feit dat van de toets CHMOPC11 nooit de gevraagde documenten door de modulehouder zijn aangeleverd.

De toetscommissie van opleiding Elektrotechniek heeft een substantiële bijdrage geleverd aan de omzetting van toetsen na corona. Betrouwbaarheid en validiteit waren hier de leidraad.

De commissie organiseerde ook een kalibreersessie voor het stage-assessment en een kalibreersessie op eindniveau.

De commissie heeft vanaf maart het jaarplan verlaten en zal de achterstand in het schooljaar 2020-2021 proberen in te lopen.

Bij de opleiding IPO heeft de toetscommissie volgens planning kunnen werken. Elke toets wordt door de commissie vóór afname gecontroleerd, met de modulehouders besproken en aangepast. Corona heeft geen grote wijzigingen in de toetsvormen teweeggebracht. De commissie heeft niet voldoende tijd gehad om de paar wijzigingen die wel zijn doorgevoerd te kunnen controleren.

Ook bij de toetscommissie van de opleiding Mens & Techniek is na de lockdown de werkwijze geheel veranderd. In samenwerking met onderwijsmanager en modulehouders zijn alle toetsen bekeken op niveau en fraudebestendigheid. Over twee toetsen meldt de commissie dat fraude niet uit te sluiten is, maar dat het belang van deze toetsen laag is. Over het geheel heeft de commissie de toetsen over 2019-2020 naar haar tevredenheid kunnen borgen.

De toetscommissie van TB toont zich kritisch over de medewerking vanuit de opleiding voor het werk van de toetscommissie. Het kost de commissie veel moeite om stukken aangeleverd te krijgen. De bezetting van de commissie is onvoldoende.

Desondanks is de commissie tevreden met de kwaliteit van de toetsen die de commissie heeft kunnen beoordelen.

Absoluut zorgelijk is de constatering van de toetscommissie dat zij geen zicht heeft op de kwaliteit van toetsen bij de deeltijdopleiding. Navraag leerde de examencommissie dat de deeltijdopleiding een docentencorps heeft dat overwegend los acteert van de voltijdopleiding. Er is geen deeltijdvertegenwoordiger in de toetscommissie.

De vertegenwoordiger van de opleiding in de examencommissie is ook afkomstig uit de voltijdopleiding.

De toetscommissie van WTB heeft na maart 2020 het jaarplan overboord gezet en zich volledig gericht op het opstellen van een plan voor de toetsen in coronatijd. Dit plan is goedgekeurd door de examencommissie.

3.3. Oordeel examencommissie over borgende activiteiten toetscommissie

De examencommissie heeft regelmatig overleg gevoerd met de toetscommissies over de voortgang van hun geplande activiteiten. De examencommissie heeft grote waardering voor de energie en deskundigheid waarmee onder andere de toetscommissies de nieuwe situatie vanaf maart het hoofd

hebben geboden.

De examencommissie constateert desondanks dat de nieuwe situatie rond corona niet voldoende zijn weerslag heeft gevonden in het werk van de toetscommissies. De examencommissie meent dat het in de rede lag te verwachten dat toetscommissies zouden controleren of de nieuwe toetsen in coronatijd zouden voldoen aan de eisen zoals opgesteld door de examencommissie (zie onder 3.1)

Uit een aantal fraudezaken is gebleken dat sommige toetsen niet voldeden aan de genoemde eisen. In een geval heeft dat geleid tot het ongeldig verklaren van de toets. In een ander geval heeft de logfunctie van het programma Remindo de fraude aan het licht gebracht en heeft de examencommissie een aantal studenten een sanctie opgelegd.

Ter nuancering van het bovenstaande: voorjaar 2020 was een heftige tijd. De examencommissie heeft onder grote tijdsdruk richtlijnen opgesteld. Opleidingen hebben onder grote tijdsdruk nieuwe toetsplannen opgesteld. De examencommissie heeft vervolgens weer in grote haast de toetsplannen beoordeeld en van commentaar voorzien. Op dat moment is niet expliciet geregeld welk orgaan/commissie iedere individuele toets zou beoordelen op 'coronabestendigheid'.

3.4. Uitgebrachte adviezen en opvolging

De toetscommissie van Elektro heeft na het derde kwartaal een evaluatie opgesteld van de gang van zaken rond de toetsen nu deze door de studenten vanuit huis werden gemaakt. Deze evaluatie is gedeeld met de examencommissie.

De overige toetscommissies hebben geen documenten gedeeld met de examencommissie, anders dan de jaarverslagen.

3.5. Trends en/of aandachtspunten

De hoeveelheid werk die toetscommissies hebben is onder andere afhankelijk van het curriculum (veel kleine toetsen versus minder grotere toetsen) en de PDCA logistiek (welke analyses en evaluaties met betrekking tot toetsing vinden al plaats binnen een opleiding in kader van het zorg dragen voor kwalitatief hoogwaardige toetsen) binnen een opleiding. Door het verschil in curricula is het lastig hier een standaard aanstelling in tijd te definiëren. Hierin is het standpunt dat de TC in overleg met de OM een realistische tijdsinschatting maakt van de uit te voeren werkzaamheden. De EC is hierin adviserend vooraf en tijdens het borgingsproces op moment dat geconstateerd wordt dat de voorgenomen tijdsinschatting bijgesteld dient te worden.

Het valt de examencommissie op dat sommige toetscommissies zich met alle toetsen bezighouden van het curriculum, behalve met de belangrijkste: het afstuderen/eindassessment.

De examencommissie maakt zich grote zorgen over het functioneren van de toetscommissie bij Technische Bedrijfskunde: te weinig uren, geen zicht op de kwaliteit van de deeltijd, te weinig medewerking vanuit het docentencorps. De examencommissie heeft hierover uitvoerig contact gehad met directie, opleidingsmanager en voorzitter toetscommissie.

De examencommissie stelt vast dat de huidige vorm van samenwerking tussen toetscommissie en examencommissie tekortschiet in tijden als deze. De commissies spreken elkaar te weinig en vooral te laat.

In schooljaar 2020-2021 zullen de commissies elkaar vier keer spreken, in ieder geval. Twee daarvan plenair, en twee daarvan een op een. De toetscommissies gaan ook vier keer per jaar rapporteren aan de examencommissie.

In het mandaat wordt expliciet opgenomen dat de toetscommissie beoordeelt of de toetsen van hun opleiding voldoen aan de eisen zoals opgesteld door de examencommissie in april 2020.

4. Onderzoek naar gerealiseerde leerresultaten (voorheen eindkwalificaties)

4.1. Werkwijze en bevindingen examencommissie bij toetsen eindkwalificaties zoals beschreven in de OER

Zoals ieder jaar heeft de examencommissie bij elke opleiding een aantal afstudeerzittingen bijgewoond. Tijdens deze zittingen wordt beoordeeld of de opleiding aan de hand van hun eigen afstudeerhandleiding in redelijkheid tot het gegeven oordeel heeft kunnen komen.

De examencommissie constateert opvallende verschillen in het afnemen van assessments. Waar een opleiding als BML zijn eindassessments procedureel en inhoudelijk zeer goed op orde heeft, zijn andere opleidingen nog zoekende.

De examencommissie heeft daarom geadviseerd dat de opleidingen die assessments inzetten als eindkwalificatie-toetsmoment hun docenten uitvoerig laten scholen als assessor.

Van alle opleidingen wordt gekeken naar de afstudeerhandleiding, hoofdstuk 10 van de hogeschoolgids en de beoordelingsformulieren. Hier wordt gekeken hoe het afstudeerproces procedureel is vastgelegd en of uit de beoordelingsformulieren de criteria voor eindniveau zijn gedefinieerd.

Kalibratie op afstuderen binnen de opleiding vindt plaats in bijzijn van een lid van de EC (niet zijnde het lid van de opleiding). Hier wordt gekeken naar de betrokkenheid van de examinatoren en hoe examinatoren tot een oordeel komen en daarbij het beoordelingsformulier gebruikt wordt.

Er zijn steekproefsgewijs 14 afstudeerzitting bijgewoond van alle opleidingen binnen EAS, alle via Teams. Tijdens deze zittingen zijn vijf punten van kwaliteit bekeken door een van de examencommissieleden (*fig. 1*). Deze punten komen uit het rapport: Diagnostisch instrument kwaliteit afstudeerprogramma. Gekeken is of er bij de afstudeerzitting aandacht is voor het protocol en of deze wordt nageleefd. Er wordt gekeken of de beoordelaars onafhankelijk/onbevooroordeeld zijn en of deze in discussie tot een gedragen oordeel komen. Biedt het beoordelingsmodel steun bij de beoordeling en is het oordeel herleidbaar? Als laatste punt gaat het over de tijd die beschikbaar is voor de zitting.

29. Geef een advies over:

[Meer details](#)

■ zorgen (geef toelichting) ■ in orde met opmerking ■ in orde

PROTOCOL: naleving procedure (afstudeerhandleiding, COVID-19 protocol)

KOMEN TOT OORDEEL onafhankelijkheid van de -beoordeling - beoordelaars

KOMEN TOT OORDEEL discussie tijdens het beoordelen.

BEOORDELINGSMODEL eindoordeel is herleidbaar

FACILITERING - tijd voor de toetsing - tijd voor beoordeling

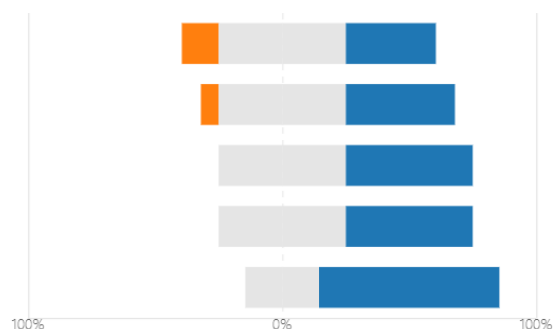

Fig. 1

Voor alle opleidingen zijn de bevindingen van de observatie beschikbaar (fig.2).

	PROTOCOL: naleving procedure (afstudeerhandleiding, COVID-19 protocol)	KOMEN TOT OORDEEL onafhankelijkheid van de - beoordeling - beoordelaars	KOMEN TOT OORDEEL discussie tijdens het beoordelen.	BEOORDELINGSMODEL eendoordeel is herleidbaar	FACILITERING - tijd voor de toetsing - tijd voor beoordeling
1	IPO	in orde	in orde	in orde	in orde
2	MT-GZT	in orde	in orde met opmerking	in orde met opmerking	in orde
3	CHM	in orde met opmerking	in orde met opmerking	in orde	in orde
4	IPO	in orde met opmerking	in orde	in orde	in orde
5	CHM	in orde met opmerking	in orde met opmerking	in orde	in orde
6	WTB	zorgen (geef toelichting) ①	zorgen (geef toelichting) ②	in orde met opmerking	in orde met opmerking
7	WTB	zorgen (geef toelichting) ②	in orde met opmerking	in orde met opmerking	in orde met opmerking
8	BML	in orde met opmerking	in orde met opmerking	in orde met opmerking	in orde
9	TB	in orde	in orde	in orde	in orde
10	ELE	in orde met opmerking	in orde met opmerking	in orde met opmerking	in orde met opmerking
11	TB	in orde	in orde	in orde	in orde
12	BML	in orde met opmerking	zorgen (geef toelichting) ③	in orde	in orde
13	MT-GZT	in orde	in orde	in orde met opmerking	in orde
14	ATE	in orde met opmerking	in orde	in orde met opmerking	in orde met opmerking

①	Geen uitleg vooraf, geen introductie. Tijd en de rollen? Niet duidelijk wat de procedure is voor ondertekenen. "hoe doen we dat?" Het protocol (afstuderen onder COVID-10) is dus niet gedeeld met de examinatoren van het afstuderen. Communicatie probleem binnen de opleiding?
②	Afhankelijk van elkaar voorbeoordeeld. Alleen de competentie ONTWERPEN was open gelaten. Doordat de eerst assessor zijn scherm deelde met het cijfer er al op is dit een soort van het start cijfer voor discussie en wordt er dus niet onafhankelijk van elkaar herbeoordeeld na de presentie en vragen ronde. Zodat daarna samen gediscussieer kan worden over wat het moet worden. (zou verbetering zijn) De bedrijfsbegeleider beoordeeld mee op de competenties gemarkeerd met F. De competentie PROFESSIONALISERING is 100% het oordeel van het bedrijf en deze is dus 1) niet bevoegd om te toetsen door de E/Cie en 2) er is geen discussie dus niet onbevooroordeeld. Assessment techniek, vraagstelling suggestief en gekleurd met oordeel, is ook niet onbevooroordeeld, examinator: "ik had eigenlijk wel verwacht dat je zus en zo..." Het is ook niet duidelijk bij welke competentie de vragen horen.
③	Advies: het bekend maken en doorlezen van: document EAS-Protocol voor het online afnemen van het afstudeerassessment. Advies: procedure beoordelingsformulier bekend maken in de studiehandleiding WTBAFS27? of op een ander wijze
④	Achteraf is niet schriftelijk terug te vinden wat het oordeel van de individuele examinator was en hoe de input van de begeleider is verwerkt in het oordeel.

Fig.2

Bij zeven van de acht opleidingen verlopen de afstudeerzittingen vakkundig. Er is aandacht voor de procedures, het COVID-protocol en de student vooraf aan het assessment. Het beoordelingsformulier wordt gebruikt bij doorlopen van de vragen en er vindt een gezonde discussie plaats bij het eendoordeel. Voor de zittingen is voldoende tijd, er wordt niet gehaast. BML heeft de notitie dat "achteraf is niet schriftelijk terug te vinden wat het oordeel van de individuele examinator was en hoe de input van de begeleider is verwerkt in het oordeel." Dit is met de opleiding besproken en dit is een bewuste keuze omdat de opleiding de WACKER methode hanteert en zonder vooroordeel het assessment ingaat.

De opleiding met zorgen is werktuigbouwkunde. De examencommissie constateerde in beide steekproeven dat het uitgezette COVID-protocol over online afstuderen niet bij de examinatoren onder de aandacht is gebracht. Ook werd de procedure rond de zitting niet uitgelegd aan alle deelnemers. Bij deze opleiding is er aandacht nodig voor een stuk communicatie, organisatie en assessmenttechniek. Dit is ondertussen met de opleiding besproken.

4.2. Externe validering

Met uitzondering van de opleiding IPO, zijn bij alle opleidingen externe vertegenwoordigers uit het werkveld aanwezig bij (een deel van) de afstudeerzittingen. De externe vertegenwoordigers komen niet uit het bedrijf waar de student is afgestudeerd. De externe vertegenwoordigers hebben geen formele rol bij de beoordeling, want ze zijn geen examinator. Behalve bij TB, hier maken ze gebruik van externe examinatoren naast de interne examinatoren bij de beoordeling. Bij IPO is slechts de bedrijfsbegeleider van de student aanwezig.

De externe vertegenwoordigers wonen een afstudeerzitting bij en geven feedback op inhoud en proces aan de opleiding. Voor de opleiding is dit een van de kanalen (naast interne evaluatie en feedback van EC, werkveldcommissies) voor validatie van het afstudeerproces en input voor eventuele verbetering hiervan.

4.3. Uitgebrachte adviezen en opvolging

In 2018-2019 zijn bij MTG adviezen over het afstudeerproces uit verschillende kanalen, waaronder de examencommissie en interne evaluatie, verzameld en verwerkt met onderbouwing in 2019-2020. Dit betrof onder andere het scherper definiëren van de criteria met betrekking tot eindniveau en het voorkomen van dubbele toetsing. Het document met betrekking tot de opgevolgde adviezen en veranderingen van het afstuderen is ter sprake gekomen bij de voorzitter van de examencommissie in aanloop naar de visitatie in december 2019.

Aan alle opleidingen zijn algemene adviezen gegeven met betrekking tot het afstuderen door middel van een memo (5 november 2019). De adviezen waren gericht op procedures rond beslismomenten, totstandkoming van eindcijfers, hoofdstuk 10 in samenhang met afstudeerhandleidingen, de rol van de externe bedrijfsbegeleider. De opvolging van deze adviezen worden dit jaar verwacht.

4.4. Trends en/of aandachtspunten

De examencommissie vindt ten eerste, al terugkijkend, dat het aantal bezochte afstudeerzittingen aan de magere kant is. Van twee opleidingen is slechts 1 zitting bijgewoond. Ook is niet duidelijk genoeg of opleidingen daadwerkelijk hun afstudeerzittingen anders organiseren naar aanleiding van opmerkingen van de examencommissie.

Ten tweede constateert de examencommissie dat de rol van toetscommissies bij het afstuderen versterkt moet worden. Toetscommissies moeten meer afstudeerzittingen bijwonen en daarover rapporteren aan examencommissie en opleidingsmanagement.

Ten derde stelt de commissie vast dat de huidige werkwijze waarbij toetscommissies in september of oktober verslag uitbrengen over het vorige schooljaar, voor een vertraging zorgt in de PDCA-cyclus. In 2020-2021 zal de examencommissie minimaal vier keer per jaar overleg hebben met de acht toetscommissies, waarbij twee keer plenair en twee keer een op een. Ook zal de toetscommissies gevraagd worden elk kwartaal te rapporteren aan de examencommissie en eventueel het management.

De examencommissie constateert dat de PDCA-cyclus wel doorlopen wordt, alleen heeft dit meer structuur en een efficiëntere werkwijze zodat dit inzichtelijk wordt voor iedereen. Een vervolgstap die hierin gemaakt wordt is door borgingsprocessen van de EC naast het diagnostisch instrument kwaliteit afstudeerprogramma (naar Andriessen et al. 2017) te leggen om na te gaan waar de hiaten zitten en om een duidelijkere rode lijn (structuur) aan te brengen in de borging.

5. Richtlijnen en aanwijzingen om uitslagen tentamens te beoordelen en vast te stellen

5.1. Afgegeven richtlijnen en aanwijzingen

De examencommissie heeft in april nieuwe richtlijnen opgesteld waaraan tentamens moeten voldoen met het oog op de opgelegde beperkingen vanwege corona. In veel gevallen zijn de toetsen online, vanuit de thuissituatie, afgenomen. De commissie heeft vervolgens de managers van de opleidingen gevraagd erop toe te zien dat de opleidingen deze richtlijnen zouden opvolgen.

De richtlijnen waren er vooral op gericht te voorkomen dat 'platte kennistoetsen' een eenvoudige proef van samenwerking zouden worden. De examencommissie heeft opleidingen verzocht na afloop van deze toetsen de resultaten te vergelijken met de toetsresultaten vóór corona en studenten steeksproefsgewijs na te bellen indien er sprake was van onverwachte uitslagen. Uitkomsten/bevindingen bij de toepassing van die richtlijnen

De examencommissie heeft geconstateerd dat de toetsresultaten na corona geen noemenswaardige afwijkingen bevatten ten opzichte van de resultaten voor corona. De commissie heeft wel zorgen gehad over de controle op identiteitsfraude bij online toetsing. De strenge uitleg van de privacywetgeving door Hogeschool Rotterdam, verhindert dat er online surveillance kon plaatsvinden. Het gebruik van toetsplatformen als Remindo en Möbius heeft samenwerken bij kennistoetsen thuis grotendeels onmogelijk gemaakt. Maar hebben ze ook verhinderd dat niet de 'knappe neef of nicht' de toets hebben gemaakt? Geenszins. Het kan dus niet uitgesloten worden dat er in individuele gevallen dubieuze toetsresultaten zijn behaald. Sterker nog: aan het eind van schooljaar 2019-2020 is een aantal vermoedens van fraude gemeld bij de examencommissie die zijn terug te voeren op de maatregelen die zijn genomen om thuistoetsen mogelijk te maken. Studenten bleken in staat de beveiligingen in een toetsomgeving als Remindo te omzeilen. Doordat docenten goed opletten kwam de fraude alsnog boven water.

Maar als de commissie naar de opleidingen als geheel kijkt: geen opvallende afwijkingen, zie hierboven.

Voor de hogerjaarsvakken als derdejaarsstage en afstudeerstage is corona geen hindernis geweest: deze cursussen werden altijd al individueel getoetst en dat is ongewijzigd gebleven, alleen nu deels via Teams. Een groot aantal afstudeerzittingen heeft als altijd op school plaatsgevonden.

5.2. Trends en/of aandachtspunten

De strenge interpretatie van privacywetgeving door het CvB maakt dat de examencommissie uitdagingen ziet voor het online afnemen van kennistoetsen. De examencommissie is van mening dat hier het mogelijk moet zijn om online surveillance te kunnen uitvoeren. Er wordt wel door beleidsmakers voorgesteld dat er op een hoger taxonomisch niveau getoetst wordt zodanig dat kennistoetsen niet meer nodig zijn. Echter is de vraag of de opleidingen op korte termijn hun didactisch model kunnen aanpassen en of het beheersen van een lager taxonomisch niveau essentieel is om het volgende, hogere niveau te beheersen.

Nu de COVID-19 situatie voortduurt ziet de examencommissie af van de terminologie low- en high stake toetsen omdat een veelvoud van low-stake uiteindelijk ook gevolgen heeft voor high-stake toetsen. Immers in de beginjaren wordt het fundament gelegd voor de hogerjaarsactiviteiten. Een wankel fundament leggen in de lagere jaren betekent mogelijk meer repareren in hogere jaren.

Daarnaast kunnen stuwmeren van studenten ontstaan die vanwege stagedrempels niet verder komen.

Fraudebestendigheid wordt, naarmate de situatie voortduurt, essentieel. Opleidingen hebben tijd gehad om te handelen naar de situatie en stappen te zetten om fraudegevoeligheid bij toetsing te minimaliseren. Indien fraude wordt geconstateerd blijven de sancties zoals omschreven gehandhaafd. In hoofdstuk 17 komen we terug op dit onderwerp.

6. Vrijstellingenbeleid

6.1. Aantal vrijstellingen

In het afgelopen collegejaar zijn er door de commissie zes vrijstellingsverzoeken toegewezen van een totaal van zes aanvragen. Twee aanvragen hadden betrekking op keuzecursussen die buiten de Hogeschool Rotterdam gevolgd zijn.

6.2. Trends en/of aandachtspunten

Ten opzichte van het vorige collegejaar is het aantal toegewezen vrijstellingen in 2019-2020 gelijk gebleven. In het collegejaar 2017/2018 was het totaal aantal toegewezen vrijstellingen iets lager, namelijk vier. De stijging sindsdien is in absolute aantallen echter gering. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat de stijging door iets anders dan de natuurlijke variatie in de tijd veroorzaakt wordt. Opvallend is wel de afname van het aantal afgewezen verzoeken. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn in de verbeterende informatievoorziening voor zowel studenten als docenten via de HINT-pagina van de examencommissie. Daarnaast is het steeds vaker zo dat docenten en onderwijsmanagers bij ingrijpende leerplangerelateerde wijzigingen vooraf de examencommissie benaderen voor inhoudelijke afstemming.

7. Gevolgde deskundigheidsbevordering/scholing

7.1. Aard en omvang van de activiteiten (collectief en individueel)

In 2019-2020 heeft de examencommissie in het kader van scholing drie keer experts uit de organisatie uitgenodigd over een specifiek onderwerp een toelichting te geven in de plenaire vergadering. In dat kader zijn er bijdragen van een toetsexpert van O&O geweest, van het hoofd studentzaken en van een studentendecaan geweest. Naast deze collectieve activiteiten heeft de voorzitter enkele scholingsbijeenkomsten op het gebied van onderwijsregelgeving bijgewoond. De gedurende het schooljaar benoemde leden hebben zich opgegeven voor de HR Academy cursus bestemd voor examencommissieleden. Bij het verschijnen van dit jaarverslag is de betreffende cursus door die leden waarschijnlijk afgerond.

7.2. Deskundigheid inzake beoordelen toetskwaliteit (SKE/BKE-certificaten)

Van de examencommissie had afgelopen jaar 6 leden een bke- en drie leden een ske certificaat. Naast deze toetsdeskundigheid wordt één van de examencommissieleden binnen en buiten het Instituut erkend als expert op het gebied van toetsing door middel van assessment (kriteriumgerichte interviews). Een ander lid heeft veel expertise en ervaring met de digitale toetsing door middel van Möbius, een toetsingspakket dat uitermate geschikt is voor toepassing binnen de context van de *hardcore* wis- en natuurkundige cursussen die onderdeel uitmaken van een aantal opleidingen.

Naam	Lid sinds	Deskundigheid
Esther Appeldoorn (BML)	Juni 2020	SKE
Joris Berding (CHM)	September 2015	BKE/SKE
Peter Cambier (TB)	Juni 2018	Certificaat vakdidactiek
Tijmen van Eijck (ELE)	September 2016	BKE
John Janssen (ATE)	Januari 2020	BKE
Bastiaan Kruijt (MTG)	September 2016	BDB/BKE/assessorentraining
Tijmen van Ravesteijn (WTB)	September 2016	
Brigitte Spaans (IPO)	September 2015	BDB
Tijl van Straten (VZ)	September 2019	BDB/BKE/SKE
Egbert Tonkens (Vice VZ)	September 2018	
Jos Veldscholte	September 2015	BKO

7.3. Trends en/of aandachtspunten

Het competentiegericht karakter van HBO-opleidingen maakt dat de plaats van het assessment (door middel van een criterium gericht interview) een grotere rol speelt (of gaat spelen) in de curricula. Bij alle opleidingen zijn assessments onderdeel van het toetsen op eindniveau. Gezien de grote rol van assessments zal de examencommissie hierin verder mee moeten bewegen door zorg te dragen voor expertise en visie op borging op vlak van assessments als toetsvorm. Dit kan door onder andere het volgen van assessorentrainingen, het bijwonen van afstudeerkalibraties, afstudeerzittingen van de diverse opleidingen.

Voor deskundigheid in de EC is de ambitie dat alle leden tenminste een BKE/BDB registratie hebben en een assessorentraining hebben gevolgd. Binnen de EC is er bij voorkeur tenminste 1 lid met een SKE-registratie.

Voor TC is de ambitie dat ieder lid een BKE-registratie heeft en affiniteit met kwaliteitsborging.

8. Aanwijzing examinatoren

8.1. Benoemingsprocedure en profielschetsen

De examencommissie benoemt examinatoren op voordracht van de onderwijsmanagers. De commissie heeft de keuze uit een benoeming op basisniveau en op eindkwalificatieniveau. De commissie hanteert hierbij als uitgangspunt de profielschets van het CvB uit 2014. In twijfelgevallen is voor de commissie de deskundigheid van de voorgestelde examinator doorslaggevend. In aanvulling op de profielschets van het CvB heeft de examencommissie een procedure voor voordracht vastgesteld. Deze procedure is door middel van een memo met het management gedeeld zodat bij het management ook bekend is welke eisen er zijn en de wijze waarop dit beoordeeld wordt door de examencommissie. In de memo zijn de kwalificatie-eisen beschreven voor examinator basisniveau, eindniveau en eisen gesteld aan externe examinatoren op basis van de eerder genoemde profielschets. Ook is aangegeven wat er verstaan wordt onder interne en externe examinatoren en wat hierin de bevoegdheden zijn. Daarnaast is aangegeven wat de duur van de aanwijzing is voor een examinator om zorg te dragen dat voordracht van examinatoren door het management tijdig gebeurt. Afgelopen jaar zijn er geen examinarschappen ingetrokken.

8.2. Benoeming 'externe' examinatoren

Eén van de acht opleidingen heeft externe examinatoren. De betreffende examinatoren worden aan het begin van het collegejaar voorgedragen door de onderwijsmanager. De examencommissie hanteert bij beoordeling de eisen zoals die in het Reglement examencommissies en examinatoren zijn opgenomen. Zeven van de acht opleidingen hebben externe deskundigen bij de afstudeerzittingen. Gezien het feit dat deze deskundigen een adviserende rol hebben, zijn ze niet voorgedragen als examinator.

8.3. Trends en/of aandachtspunten.

De benoeming van instructeurs als examinator is een lastig punt. Vooral in het laboratorium en werkplaats zijn instructeurs soms bij uitstek in staat de kwaliteit van studenten te beoordelen. De commissie toetst dan op (onderwijs)deskundigheid van de instructeur.

Het competentiegerichte karakter van HBO-opleidingen maakt dat de plaats van het assessment (door middel van een criterium gericht interview) een grotere rol speelt (of gaat spelen) in de curricula. Bij alle opleidingen zijn assessments onderdeel van het toetsen op eindniveau.

De BKE is voornamelijk gericht op schriftelijke toetsvormen en niet op assessments. In de toekomst wil de examencommissie daarom dan ook geleidelijk gaan meewegen in hoeverre examinatoren een assessmenttraining hebben gevolgd. Dit kan niet van de een op andere dag. Hier zal worden nagedacht over een plan, gelijk aan het BKE/SKE plan, om een kwalitatieve maat voor beheersing van assessment als vorm van toetsing op te nemen in de aanstellingsprocedure.

Een eerste stap is dat opleidingen het advies wordt gegeven om hier invulling aan te gaan geven.

9. Betrokkenheid bij accreditaties

9.1. Aard van betrokkenheid

In 2019-2020 was de commissie betrokken bij de visitaties van de opleidingen Automotive en MT|GZT. De examencommissie heeft bij beide visitaties een actieve rol gehad door voorbesprekingen met de onderwijsmanager en toetscommissies. Beide opleidingen zijn met een prima beoordeling geaccrediteerd.

9.2. Effecten van betrokkenheid

In de aanloop naar een visitatie is er iets meer contact geweest tussen opleiding en commissie. Dat heeft geresulteerd in nog meer verduidelijking rond ieders rol bij de borging van eindkwalificaties. Verder heeft de commissie dezelfde procedures gevolgd als in 'normale' jaren, en zo hoort het ook.

10. Betrokkenheid bij nieuwe onderwijsactiviteiten

10.1. Aard van betrokkenheid

Zoals reeds vermeld in het voorwoord: in maart 2020 werd de hogeschool in een weekeinde een digitale leeromgeving. De examencommissie heeft ervoor gekozen voor alle opleidingen een heldere lijst van voorwaarden op te stellen waaraan toetsen vanaf april 2020 moesten voldoen. De examencommissie heeft vervolgens de wijzigingen in de toetsing voor OP3 en OP4 per opleiding integraal beoordeeld. Vanwege de hoge tijdsdruk is er een beoordelingsprocedure in opgezet waarbij binnen 10 werkdagen door een duo het toetsplan van een opleiding beoordeeld werd. Het formele besluit met betrekking tot het gewijzigde toetsplan werd vervolgens door de voorzitter bekrachtigd. Vermeldenswaardig is ook de rol van de ambtelijk secretaris die in deze periode binnen zeer korte tijd processen heeft ingericht om een snelle beoordeling van de volledige toetsplannen mogelijk te maken.

10.2. Effecten van betrokkenheid

De toetsresultaten na corona waren zeer vergelijkbaar met de resultaten voor corona. In een klein aantal gevallen ontstond er bij docenten de indruk dat er fraude was gepleegd. Deze verdenkingen zijn voorgelegd aan de examencommissie en afgehandeld.

Ten overvloede: fraude bij (digitale) thuistoetsen is alleen een risico bij lagerejaars, 'low stake' toetsen. Alle hogerejaarscursussen werden altijd al thuis voorbereid en in bijvoorbeeld een assessment beoordeeld. Deze toetsvorm is na corona niet wezenlijk veranderd; de fysieke zitting met assessoren, student en externe deskundigen zijn meestal vervangen door een digitale via Teams. Dat is tot tevredenheid gegaan.

11. Beoordeling van programma's KiesOpMaat

11.1. Ervaringen bij aanvragen van individuele studenten

Afgelopen deden 24 studenten een verzoek deel te mogen nemen aan een Kies op Maat programma. Dat heeft niet tot bijzonderheden geleid.

11.2. Ervaringen bij verzoeken om toestemming minors bij andere instellingen

Afgelopen cursusjaar verzochten 38 studenten een minor bij een andere instelling te mogen volgen. De examencommissie laat zich in dit soort gevallen adviseren door specifiek voorgedragen examinatoren bij de opleiding (opleidingsassessoren). Dit proces is zonder bijzonderheden verlopen.

12. Verstreckte getuigschriften

12.1. Aantal verstreckte getuigschriften

In 2019-2020 verstreckte de examencommissie 467 propedeuse en 406 bachelor getuigschriften. Voor de propedeuse is dat een toename van 9% en voor de bachelor een afname van 9% ten opzichte van het cursusjaar 2018-2019.

12.2. Trends en/of aandachtspunten

Voor de groei bij de propedeutische diploma's heeft de commissie slechts een administratieve verklaring: door een fout bij de verwerking is een deel van de propedeutische diploma's van 2018-2019 gedateerd in het jaar 2019-2020.

De commissie heeft geen onderzoek gedaan naar de daing in het aantal afgegeven bachelordiploma's.

13. Fraude en preventie

13.1. Geconstateerde fraude en onregelmatigheden bij toetsen

Afgelopen schooljaar bereikten de commissie 28 meldingen van fraude. Dat is een stijging van 16 % ten opzichte van het schooljaar daarvoor.

13.2. Praktijken op het gebied van fraude door studenten

De meest voorkomende vorm van fraude betreft plagiaat waarbij studenten in het kader van een verslag of een andere schriftelijke opdracht van medestudenten werk overnemen. Naast plagiaat zijn er ook enkele incidenten geweest waarbij studenten gebruik maakten van niet toegestaan materiaal bij openboektentamens.

13.3. Sancties en preventiemaatregelen n.a.v. fraude door studenten

Als is vastgesteld dat studenten fraude hebben gepleegd legt de examencommissie sancties op conform een vooraf vastgestelde sanctieladder. Het kan ook zijn dat ook zijn dat de commissie geen sanctie oplegt. Door de leden zijn aan het begin van collegejaar voor alle eerstejaarsstudenten informatieve presentaties gehouden over fraude en plagiaat. Specifiek over de toetsing op afstand is er een communiqué naar alle opleidingsmanagers gestuurd met 'best practices' bij het voorkomen van fraude.

13.4. Praktijken op het gebied van fraude door examinatoren

In 2019-2020 is er een casus geweest waarbij het onduidelijk is hoe studenten aan een toets en het modelantwoord waren gekomen, vóór afname van de toets. Onderzoek naar dit geval loopt nog.

13.5. Sancties en preventiemaatregelen n.a.v. fraude door examinatoren

Door de examencommissie is als onderdeel van het inwerkprogramma aan nieuwe medewerkers een presentatie gegeven over het werk en de taken van de examencommissie. In die presentaties is er ook aandacht besteed aan fraude en plagiaat door studenten. Specifiek gericht op het voorkomen van fraude door docenten heeft de examencommissie een aantal maatregelen getroffen. In het afgelopen collegejaar was het noodzakelijk voor elke cijferwijziging toestemming van de examencommissie te vragen. Daarnaast doen de medewerkers van het bedrijfsbureau een melding als ze opvallende patronen waarnemen in bijvoorbeeld aanpassing van de cesuur van een tentamen.

13.6. Trends en/of aandachtspunten

Door corona is het aantal digitale thuistoetsen toegenomen. Met programma's als Remindo en Möbius het is mogelijk toetsen te maken die het vrijwel onmogelijk maken dat studenten buiten de computer om samenwerken: iedere toets is geïndividualiseerd, de toetsduur is zeer beperkt, zodra een student het toetsscherf verlaat gaat de toets op slot.

Een groot aandachtspunt is en blijft de mogelijkheid tot identiteitsfraude. Maakt de student zelf de toets, of een slim familielid? De strenge interpretatie van de privacyregels door het CvB, maken online surveillance zo goed als onmogelijk. Dat resulteert in toetsen waarvan de commissie de kwaliteit niet kan borgen. Wat de examencommissie EAS betreft is het dus van tweeën één: óf digitale thuistoetsen met een stevige surveillance, óf toetsen op school. Zie verder hoofdstuk 17.

14. Toetsgerelateerde klachten

14.1. Aantal toetsgerelateerde klachten en aantal gegrond

In het afgelopen collegejaar heeft de examencommissie 11 toetsgerelateerde klachten in behandeling genomen. Vijf van deze klachten zijn gegrond verklaard. Het totaal aantal klachten is een kwart van het aantal klachten in het vorige collegejaar.

14.2. Trends en/of aandachtspunten

De flinke afname in aantal klachten is waarschijnlijk het gevolg van de vanaf januari geldende werkwijze waarbij studenten met een klacht tegen de beoordeling of andere beslissingen van een examinator zich rechtstreeks tot het CBE moeten wenden. De examencommissie neemt nu nog enkel klachten in behandeling die betrekking hebben op de organisatie van de toetsing.

15. Hoorzittingen examencommissie

15.1. Aantal hoorzittingen

In het afgelopen collegejaar zijn er 31 verzoeken om een hoorzittingen gedaan. Dit is minder dan de helft van het aantal hoorzittingen vorig jaar. Niet in alle zaken waarin om een hoorzitting wordt verzocht vindt er daadwerkelijk een hoorzitting plaats. Vaak laten studenten bij met name telefonische hoorzittingen verstek gaan. De daadwerkelijke hoorzittingen worden niet apart bijgehouden.

15.2. Trends en/of aandachtspunten

De fikse daling in het aantal hoorzittingen kan meerdere redenen hebben. Studenten zijn in 2019-2020 nadat ze verzochten om een hoorzitting er expliciet op gewezen dat de hoorzitting geen gelegenheid tot bezwaar is en dat er nieuwe informatie ingebracht moet worden. Er is daarnaast een grote afname in het aantal zaken die vaak aanleiding geven tot een hoorzitting: toetsklachten en verzoeken voor extra kansen.

16. Aantal beroepszaken CBE

16.1. Aantal beroepszaken bij CBE hoorzittingen en aantal gegrond

In het afgelopen collegejaar zijn er acht studenten tegen beslissingen van de examencommissie of examinatoren in beroep gegaan bij het CBE. Dit is een verdubbeling van het aantal in het collegejaar 2018/2019. Geen van de beroepen bij het CBE is gegrond verklaard.

16.2. Trends en/of aandachtspunten

De verdubbeling van het aantal studenten dat bij het CBE in beroep gaat, is goed te verklaren door de sinds januari geldende werkwijze waarbij studenten rechtstreeks in beroep gaan bij het CBE tegen besluiten van een examiner. Deze studenten zouden in de voor de wijziging geldende situatie bij de examencommissie een verzoek hebben ingediend. Alhoewel uit de cijfers valt op te maken dat de rechtstreekse stap naar het CBE drempelverhogend werkt levert dit geen tijdsbesparing op voor de examencommissie. De behandeling van een beroepszaak kost de examencommissie en examiner al gauw drie keer zoveel tijd als de behandeling van hetzelfde verzoek binnen de klachtenbehandelingsprocedure van de examencommissie. Alhoewel rechtsreeks beroep bij het CBE tegen het besluit van een examiner formeel de zuivere weg is zijn zowel de student als de examencommissie en examiner waarschijnlijk meer gebaat bij de laagdrempelige efficiënte klachtbehandeling door de examencommissie.

De examencommissie geeft het bestuur in overweging terug te keren naar de oude procedure. In deze procedure was er altijd al de mogelijkheid in beroep te gaan bij het CBE.

17. Overige aangelegenheden

De examencommissie EAS brengt het volgende onder de aandacht van het College van Bestuur:

- De strenge interpretatie van de privacyregels bij online toetsen, is misschien wel 'veilig' maar vooral onwerkbaar. Opleiding en commissie hebben onvoldoende greep op identiteitsfraude. En daarmee op de borging van het eindniveau.
- Vanuit WOLT klinkt voortdurend het geluid dat 'platte kennistoetsen' (woorden van deze commissie) niet meer van deze tijd zijn en vervangen moeten worden door kennistoetsen van een hoger niveau. Dat zou de kans op fraude verminderen. De commissie is het oneens met deze redenering. Ten eerste is het aan de opleidingen welke toetsvorm men kiest. Ten tweede kan een 'platte kennistoets' inhoudelijk ook de beste toetsvorm zijn, op dat moment in het curriculum, bij deze opleiding.
- Op een paar artikelen in de eerste hoofdstukken van de Hogeschoolgids na, is in de editie 2020-2021 vrijwel geen wijziging aangebracht waaruit blijkt dat de hogeschool beter is voorbereid op calamiteiten zoals de coronacrisis.
- Een aantal opleidingen van EAS maakt het studenten zo onaantrekkelijk mogelijk om 'het te laten aankomen' op deelname aan herkansingen. Zo wordt een aantal herkansingen pas in de laatste week van augustus aangeboden. Daardoor lag en ligt er een grote druk op studenten naar de hogeschool te komen voor een fysieke toets, ook al heeft de student gezondheidsklachten en/of is in quarantaine.
- De examencommissie heeft kennisgenomen van het communiqué van het CvB met betrekking tot de regels van extra herkansingen. De examencommissie kijkt per individuele aanvraag of wordt voldaan aan de voorwaarden voor extra toetsing. De examencommissie is zich ervan bewust dat vanwege corona bijzondere omstandigheden kunnen ontstaan die een extra kans mogelijk maken. Hiervoor worden dezelfde procedures binnen de kaders van de hogeschoolgids doorlopen als voor andere aanvragen voor een extra kans.

18. Bijlagen

18.1. Kwantitatieve gegevens

18.1.1. Faciliteiten (in fte voor leden, voorzitter en secretaris)

Faciliteiten voor de examencommissie Instituuttotalen: in fte (voorzitter, leden, secretaris)	2019/2020				2018/2019				2017/2018			
	in fte				in fte				in fte			
	vz	leden	secr	totaal	vz	leden	secr	totaal	vz	leden	secr	totaal
EAS	0,8	0,8	0,8	2,4	0,5	0,8	0,8	2,1	0,5	0,9	0,9	2,3

18.1.2. Aantal vergaderingen in het studiejaar 2019-2020

Plenaire vergaderingen Aantallen	2019/2020	2018/2019	2017/2018	2016/2017	2015/2016
EAS	25	22	29	22	22

18.1.3. Aantal afgegeven getuigschriften per soort voor het studiejaar 2019-2020

Getuigschriften	2019/2020	2018/2019	2017/2018	2016/2017	2015/2016
EAS	467	428	472	419	581
Getuigschriften Bachelor	2019/2020	2018/2019	2017/2018	2016/2017	2015/2016
EAS	406	447	472	315	325

18.1.4. Verleende vrijstellingen per student

Verleende vrijstellingen per student Aantallen	2019/2020	2018/2019	2017/2018	2016/2017	2015/2016
EAS	6	6	26	69	194

18.1.5. Fraude en andere onregelmatigheden

Fraude en andere onregelmatigheden Aantallen (studenten)	2019/2020	2018/2019	2017/2018	2016/2017	2015/2016
EAS	28	24	26	28	35

18.1.6. Toetsgerelateerde klachten

Toetsgerelateerde klachten Aantallen (waarvan gegrond)	2019/2020	2018/2019	2017/2018	2016/2017	2015/2016
EAS	11(5)	40 (28)	45 (23)	13 (?)	40 (13)

18.1.7. Hoorzittingen examencommissie

Hoorzittingen examencommissies Aantallen	2019/2020	2018/2019	2017/2018	2016/2017	2015/2016
EAS	31	69	50	25	46

18.1.8. CBE-zaken

CBE-zaken Aantallen (waarvan gegrond)	2019/2020	2018/2019	2017/2018	2016/2017	2015/2016
EAS	8 (0)	4 (0)	15 (3)	4 (1)	5 (0)

18.2. Mandaten aan de toetscommissie(s) met bijgewerkte P&C-cyclus

Mandaat Toetscommissies instituut EAS 2019-2020

I. Inleiding

De examencommissie draagt de verantwoordelijkheid voor de borging van de kwaliteit van toetsing en voor de vaststelling of een student het gewenste eindniveau heeft bereikt. Dit document beschrijft het mandaat¹ en opdrachten van de Examencommissie van het instituut Engineering en Applied Science (EAS) aan de Toetscommissies voor het cursusjaar 2019-2020.

II. Aanleiding

- Wettelijke taken Examencommissie rondom toetsing
Volgens artikel 7.12b lid 1a van de WHW geeft de Examencommissie als één van haar taken het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens onverminderd artikel 7.12c.
- Hogeschoolgids
Volgens het Reglement Examencommissies en Examinatoren² kan een Toetscommissie via een machtiging³ van de Examencommissie gemachtigd worden de toetspraktijk te onderzoeken.

III. Beschrijving mandaat Examencommissie EAS

De Examencommissie EAS mandateert de Toetscommissies van de opleidingen ATE, BML, CHM, ELE, IPO, MTG, TB en WTB de toetspraktijk te onderzoeken volgens de hieronder geformuleerde opdrachten.

IV. Opdrachten Toetscommissies bij de opleidingen van het instituut EAS

1. De Toetscommissies geven uiterlijk eind oktober van het lopende cursusjaar of zo veel eerder als mogelijk is:
 - een planning hoe de komende vier jaar de kwaliteit van alle tentamens⁴ gecontroleerd wordt. Daarbij wordt aangegeven welke tentamens het eindniveau toetsen.
 - een planning voor het lopende cursusjaar, afgeleid van de vier-jaren-planning.

¹ Afdeling 10.1.1. Mandaat, Algemene Wet Bestuursrecht

² Bijlage bij Hogeschoolgidsen Bacheloropleidingen en Associate Degrees

³ De hogeschool gebruikt term machtiging. Beide termen zijn mogelijk. Mandaat wettelijke beschreven, zie voetnoot 1.

⁴ Volgens de definitie van de Hogeschoolgids (artikel 1.4) is een tentamen een onderzoek naar de kennis, inzicht en vaardigheden van de examinandus, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek. In dit kader worden hier dus niet alleen schriftelijk tentamens en digitale toetsen, maar ook de toetsing van de overige cursussen zoals projecten, practica en dergelijke onder verstaan.

Bij deze planning geldt het volgende:

- in de planning wordt jaarlijks een steekproef van afstudeeropdrachten⁵ meegenomen.
 - een selectie van tentamens wordt vóór afname gecontroleerd.
 - in de planning wordt jaarlijks de kwaliteitsborging van het buitenschoolse curriculum opgenomen voor opleidingen met duale- en/of deeltijd routes.⁶
 - in de planning wordt de kwaliteitsborging van keuzevakken, minors/minors⁺ en de stages van de opleidingen meegenomen. Indien de minors en de stages nog niet eerder op kwaliteit zijn geborgd wordt hieraan in de planning voorrang gegeven.
2. De Toetscommissies onderzoeken of het toetsplan⁷ voldoende informatie bevat om de kwaliteit van het toetsprogramma te borgen.
 3. De Toetscommissies onderzoeken bij de gecontroleerde toetsen of (voor zover van toepassing op de toetsvorm):
 - een toetsmatrijs in de cursuswijzer is opgenomen of anderszins voor de studenten tijdig beschikbaar is;
 - de toetsvorm per cursus op de juiste manier is vermeld in de Hogeschoolgids en de cursuswijzer;
 - de toetsvormen en toetsmomenten passen bij te behalen competenties en het curriculum;
 - de toetsen/tentamens en de beoordeling valide, betrouwbaar en inzichtelijk zijn;
 - een collegiale review bij toetsen vooraf heeft plaats gevonden;
 - een correctiemodel met uitwerkingen van de toets aanwezig is en hierin eventuele wijzigingen in normering zijn opgenomen;
 - toetsen en/of hertoetsen niet een identieke of nagenoeg identieke vraagstellingen bevatten⁸ en wel dezelfde vorm hebben;
 - indien mogelijk, het tentamen wordt gecontroleerd op fraude/plagiaat;⁹
 - indien het tentamen mondeling wordt afgenomen er wordt voldaan aan de regeling van de tweede examinerator bij mondelinge tentamens;⁹
 - afstudeerwerken en andere opdrachten op plagiaat worden gecontroleerd, bijvoorbeeld via Ephorus;
 - het beoordeelde werk op de juiste wijze is beoordeeld (procedure gevolgd, beoordelingsformulieren compleet ingevuld, rubrics op de juiste manier toegepast, etc.). Hierbij volstaat een steekproef uit het beoordeelde werk.
 4. De Toetscommissies zien, in voorkomende gevallen, toe op de kwaliteit van inrichting en gebruik van toetsbanken.⁸
 5. De Toetscommissies gebruiken voor de kwaliteitsborging checklists waarin de punten genoemd in 3. aan de orde komen.
 6. De bevindingen van de kwaliteitsborging worden met de toetsconstructeur/cursusbeheerder besproken alvorens tot een conclusie en aanbevelingen te komen en Toetscommissies zien toe op het opvolgen van deze aanbevelingen.
 7. Het is aan de Toetscommissies hoe zij de kwaliteitsborging vormgeven. Dit kan in petit comité, in overleg met docenten, met externen, en dergelijke.

⁵ Onder afstudeeropdracht wordt verstaan één of meer onderdelen van de afstudeeropdracht, maar in ieder geval het afstudeerverslag/afstudeerrapport/afstudeerwerk/beroepsproduct.

⁶ Hieronder wordt verstaan verkregen studiepunten op de werkplek

⁷ Handreiking Toetsplan 20 januari 2015, O&O (Hint Kwaliteit en onderwijs > Toetsen en Beoordelen > Instrumenten)

⁸ Hogeschoolgids, bijlage Reglement Examencommissies en Examinatoren

⁹ Hogeschoolgids, hoofdstuk 11 - Reglement tentaminering en examinering

8. Toetscommissies dragen zorg voor, of zien toe op de organisatie van kalibreersessies,¹⁰ waarbij ten minste één keer per jaar een kalibreersessie op eindniveau wordt uitgevoerd in aanwezigheid van een lid van de Examencommissie (een lid van een andere opleiding dan die waarvan de kalibratie wordt uitgevoerd).
9. De Toetscommissies zorgen voor (digitale) archivering¹¹ van de notulen van de vergaderingen/bijeenkomsten en van de checklists met aanbevelingen voor de betreffende tentamens.
10. De verslagen en checklists dienen direct toegankelijk/opvraagbaar te zijn voor de Examencommissie EAS.
11. De Toetscommissies leveren uiterlijk 1 oktober 2020 het jaarverslag over hun werkzaamheden in het cursusjaar 2019-2020 in bij de Examencommissie EAS (examencommissie-eas@hr.nl), hierbij gebruikmakend van het door de Examencommissie aangereikte format. De jaarverslagen van de Toetscommissies binnen EAS worden integraal opgenomen in het jaarverslag van de Examencommissie EAS. Het jaarverslag van de Examencommissie EAS wordt in ieder geval opgestuurd naar het CvB, de directie EAS en gepubliceerd op HINT.
12. De Examencommissie EAS kan gedurende het cursusjaar aan de Toetscommissies verzoeken specifieke cursussen/tentamens extra op kwaliteit te onderzoeken.
13. De Toetscommissies kunnen de Examencommissie EAS op elk moment ongevraagd advies geven en maken actief melding van misstanden.

mr. drs. T.A. van Straten
Voorzitter Examencommissie EAS

¹⁰ Handreiking notuleren Kalibreersessies (Hint Kwaliteit en onderwijs > Toetsen en Beoordelen > Instrumenten)

¹¹ De wijze van archivering van uitgewerkte tentamens, afstudeerverslagen en dergelijke valt onder de verantwoordelijkheid van de instituutsdirectie en verloopt via het bedrijfsbureau.